

КОРПОРАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

**Доповідач:
Ольга Аврамова**

Актуальність проблематики:

Реформа державного сектору економіки відбувається перехід від унітарної моделі підприємства до корпоративної моделі (сучасні приклади доцільності корпоратизації ПАТ «Укрзалізниця», АТ«Укрексімбанк», ПрАТ «Укренерго», ПАТ «Хліб України», АТ «Prozorro.Sale»).

Скасування Господарського кодексу та перехід на цивілістичні конструкції.

Необхідність узгодження юридичного статусу підприємств і економічної ідентифікації (KISE).

ХАРАКТЕРИСТИКА КОРПОРАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ/State-Owned Enterprise Reform (реформа державних підприємств)

Корпоратизація — це складний механізм реформування державного сектору економіки, що був започаткований в Україні Указом Президента України від 15 червня 1993 р. «Про корпоратизацію підприємств» .

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

- акцент на корпоративному управлінні (governance)
- незалежні наглядові ради
- чітке розмежування: держава (власник) / менеджмент
- прозорість та підзвітність
- орієнтація на ефективність і прибутковість
- часткова приватизація

УКРАЇНА

- акцент на юридичній реорганізації
- трансформація у АТ, ТОВ без повної зміни управління
- збереження значного впливу держави
- поступове впровадження корпоративних стандартів
- реформи ще тривають

Еволюція корпоратизації в Україні

З 1993 р. корпоратизація: підприємства, де держава має 75% + можливі інші співвласники ширше коло суб'єктів

З 2025 р. тільки 100% державні підприємства чітке правило: один власник — держава

ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД КОРПОРАТИЗАЦІЇ: ОЗНАКИ

1) Правова невизначеність: відсутність чіткості у застосуванні норм

2) Дуалізм регулювання: паралельне функціонування старих і нових нор

Процедура перетворення державного підприємства

1) Рішення засновника (держави) → приймається рішення про перетворення та обирається форма (АТ або ТОВ)

2) Створення комісії → організує процес і готує план перетворення

Спільне та відмінне: АТ, ТОВ, некомерційне товариство

СПІЛЬНЕ

- держава — єдиний учасник (100%)
- майно передається до статутного капіталу
- можливе використання механізму узурфрукт
- ліцензії та дозволи зберігають чинність

ВІДМІННЕ

- АТ / ТОВ → діяльність з метою отримання прибутку
- НТ (некомерційне товариство) → без мети прибутку
- АТ / ТОВ → комерційна діяльність
- НТ → соціальна, медична, гуманітарна функція

Корпоратизація та інституційні одиниці

Окремо звернемо увагу на **Класифікатор інституційних секторів економіки України**, затверджених наказом Державної служби статистики України 03.12.2014 № 378, що містить методологію статистичного обліку та класифікації економічних секторів.

Ця методологія може використовуватися як **допоміжний інструментарій щодо визначення належності суб'єктів господарювання до відповідного сектору економіки.**

Основними видами юридичних осіб до Класифікатора інституційних секторів економіки України є корпорації, некомерційні організації, органи державного управління.

Корпорації – це інституційні одиниці, що створені спеціально з метою ринкового виробництва товарів та послуг і є джерелом прибутку чи іншої фінансової вигоди для своїх власників.

Державною корпорацією є корпорація, що:

- 1) контролюється органом державного управління або іншою державною корпорацією,
- 2) контроль визначається як можливість здійснення загальної оперативної політики, яка відноситься до стратегічних цілей корпорації як ринкового виробника, та корпоративної політики корпорації.

Способи здійснення оперативного контролю над корпораціями характеризують такі критерії:

1) володіння більшістю акцій/голосів;

2) наявність у складі дирекції або іншого органу управління

Дякую за увагу